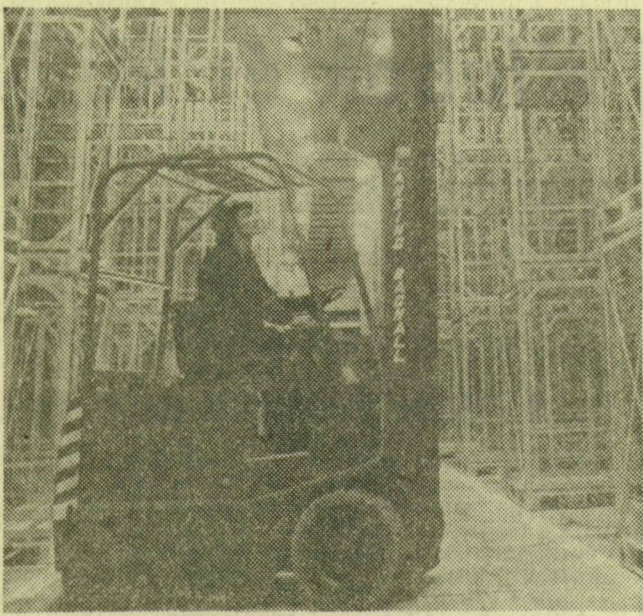

Az ország legnagyobb hűtőháza Székes- fehérvárott

A Magyar Hűtőipar székesfehérvári gyára tízezer tonna áru befogadására alkalmas hűtőházzal gyarapodott. Az új egység már próbaüzemel. A képen: Az új létesítmény belső tere.

Szövetkezeti könyvtárak

Népművelőket keresnek a téeszek

Korábban a téesz-mozgalomban keveset beszélhettünk a közművelődésről, a kulturális élet támogatásáról. A közös gazdaságok megerősödésével, anyagi és szellemi tőkéjük koncentrálásával, a jövedelmező gazdálkodással egyre nagyobb lehetőség van a közművelődés fejlesztésére. A kollektívák vezetői sem zárkoznak el a kulturális élet támogatásától. A termelőszövetkezetek 80 százalékában működik oktatási, kulturális és versenyzéki bizottság, illetve szociális és kulturális bizottság. Arról viszont nem beszélünk statisztikák, hogy ezek a bizottságok mennyire töltik be szerepüket. Akad olyan termelőszövetkezet is, ahol önálló feladattal választottak kulturális bizottságot.

A termelőszövetkezeti dolgozók közművelődésének egyik legfontosabb formája a felnőttoktatás. Hozzájárul a vállalati gazdálkodáshoz, a demokratizmus erősödéséhez, az emberi értékek kiteljesítéséhez. Sajnálatos, hogy ebben igen nagyok az üzemek közötti különbségek. A munka mellett tért hódított a tanulás a mezőgazdasági nagyüzemekben, ám még mindig nagyon sok azoknak a száma, akik nem végeztek el az általános iskola nyolc osztályát. Ez részben a további képzést nehezíti, de nagymértékben korlátozza más irányú művelődési igények kibontakozását is.

A szakmai ismeretek megszerzésének legelterjedtebb módja a betanított munkásképzés és a szakmunkásképzés. Az intézeti, bentlakásos tanfolyamoktól egyre inkább húzódoznak a szövetkezeti gazdák, hónapokig hétéig nem szívesen vállalják a családjuktól, a lakóhelyüktől való távolmaradást. Látogatottabbak az üzemi, kihelyezett tanfolyamok. Az elmúlt évben 78 tanfolyamon 1831 betanított munkást és 95 szakmunkást képeztek Csongrád megyében. Az idén 2876 személyt küldenek tanfolyamra, s az év első felében a terveknek megfelelően realizálódtak az elképzelések. Legrosszabb a helyzet az állattenyésztési ágazatban, részben mert kevesen jelentkezők, másrészt, mert a tankönyvek már igen elavultak.

A kollektívák könyvtár-tartásának is nagy szerepe van. Jól bevált a saját könyvtár megteremtése, vagy pedig a kihelyezett könyvtár működtetése. Szegeden a Felszabadulás Tsz.-ek van több száz kötetet maguk könyvtára Csongrád és Aranyhomok Tsz. majorjában főtkönyvtár működik.

Az író-olvasó találkozók

szintén segítik a parasztság művelődését, a művészek és befogadók kapcsolatát, s felkelthetik az érdeklődést további alkotások olvasására. Nem érdemtelen az ilyen találkozók megrendezése, bár a legtöbb helyen nincs alkalmas személy, aki ezeket szervezi. Néhány közös gazdaság sikerrel vett részt az országos „Olvasó Akadémia” pályázaton, így a pusztamérgesi Rizling Tsz. Aranycsillag szocialista brigádja is, és 5 ezer forint értékű könyvcsomagot nyert.

Tavaly a közös gazdaságok közül 39 kötött a TIT-tel gazdasági, irodalmi, társadalmi és szövetkezetpolitikai témájú előadások megtartására szerződést. Támogatják a községi művelődési intézményeket, a deszki Maros Tsz 10 ezer forintot, a pusztamérgesi Rizling Tsz szintén 10 ezer forintot, a ruzsai Napsugár Tsz pedig 15 ezer forintot ad évente a helybeli művelődési háznak. Ez viszont nem jelenti azt, hogy a szövetkezetek és a művelődési házak kapcsolata zökkenőmentes.

A közművelődés feltételeinek és lehetőségének összehangolására nagy segítség lenne, ha a termelőszövetkezetekben működő kulturális bizottságokban szakképzett népművelők is helyet kapnának, vagy ha erre nincs lehetőség, önálló munkakörben foglalkoztatnák a kulturális ügyintézőket. Évről évre rendszeresen és jelentősen nő az az összeg, amit kulturális célokra fordítanak a közös gazdaságokban és a szövetkezetekben. A csengelei Aranyhomok Tsz.-ben népművelő szakon végzett fiatalot kívánnak foglalkoztatni főállásban, kulturális és sporttevékenységek irányítására.

A legfontosabb feladat, hogy évről évre csökkenjen azon szövetkezeti dolgozók száma, akik nem végeztek el az általános iskola nyolc osztályát. Reális felmérések alapján az oktatási és továbbképzési tervek is eredményesebben valósulhatnak meg. A szakmunkásképzést nem lehet elhanyagolni, főleg azoknál a szakosított telepeken van szükség tanult, szakképzett fiatal munkásokra, ahol a fejlett technika, a nagy eszközérték mára már nem engedheti meg a felkészületlenséget. Célszerű, ha minél több közös gazdaságban nem csak az egyetemi évekre, hanem a szakmunkásképzés éveire is ösztönző juttatással segítik a fiatalokat. Az anyagi alapok megteremtődtek, minven forintért kár, amit nem célszerű, nem a tagság szellemi pallérozása érdekében használnak fel.

Sz. L. I.

Veterán autók túrája

Dél-alföldi túrára indult hétfőn a veterán autók nyolcadik csongrádi, nemzetközi találkozóján részt vevő mintegy hetven régi jármű. Az automatizsálemek Csongrád városból Orosházára, Békéscsabára, Gyulára, Tótkomlóra, Makóra, Szegedre mennek és onnan térnek vissza augusztus 11-én Csongrádra. Az 1920-as, 1930-as években készült autók — Opelek és Tátrák, BMW-k, Fordok és Mercedesek — legöregebbje egy 1907-es évjáratú kétszemélyes, fakerekes Laurin Clement.

A veterán autók csehszlovák, NDK-beli és magyar tulajdonosai járműveikkel felvonulnak a csongrádi napok augusztus 12-i megnyitó ünnepségén, majd a város sportpályáján ügyességi versennyel zárják találkozójukat.

Befejeződtek a magyar—szovjet energetikai tárgyalások

Simon Pál nehézipari miniszter meghívására augusztus 3. és 7. között tárgyalásokat folytatott Budapesten Pjotr Nyeporoznyij, a Szovjetunió energetikai és villamosítási minisztere.

Attekintették az Albertirsa—Vinyica közötti 750 kilovoltos távvezeték ideit és a paksi erőmű első 440 megawattos gépegyesét 1930. évi üzembe helyezésének legfontosabb tennivalóit.

Autóbuszjárat Aradra

Nagy érdeklődéssel várt járatot indít újtára csütörtökön, augusztus 10-én a Volán Tröszt: a Budapestről induló, s Kecskeméten, Szegeden, Makón, Nagylakon át közlekedő aradi-kocsikat, illetve a Szeged—Arad közötti járatokat, melyek aradi érkezési, illetve indulási időpontjainál a romániai időeltolódás egy-egy óráját is beszámították a menetrend készítői. Kedden, csütörtökön a Szegedről 6 óra 30-kor induló autóbusz az ottani idő szerint 10 óra 10 perckor érkezik Aradra, a szerdai és pénteki kocsik Szegedről 18 órakor megy, s Aradra 21 óra 45 perckor érkezik. A kedden, pénteken, szombaton Budapestről 6 óra 15-kor induló járat 9.50-kor megy tovább Szegedre, Aradra, s 13.30-kor érkezik.

Vasárnapi műszak

Hétköznapokon nem számít hajnalnak a hat óra, de vasárnap, különösen az ébredő lakótelepeken annál inkább. Csattog, zakatol a kompresszor a Szamos utcában. A tizemeletes kockaház ablakaiból néhány ember kidugja a fejét, bosszúsán tekintget a légkalapácsosokra. A zaj szinte elviselhetetlen. A panel-épületek falán felerősödve visszhangzik az örült berregés. A gumitömítőkben ki tudja, hány atmoszféra nyomással áramlik a sűrített levegő.

— Tudják, hogy haragszik magukra az egész környék? Az arcokon kesernyék mosoly.

— A múlt héten rohadt almával is megdobáltak bennünket — mondja Tóth Andor István villanyszerelő. Ezen a vasárnapon a légkompresszor mellé osztották be. Huszonkét éves, alig várja már, hogy végre behívják katonának.

A többiek — Tóth Andor Lajos, Koncz János és Pigniczki Sándor — kubikosok. Legalábbis ez van a munkakönyvükbe írva.

— Mi készül itt, hogy olyan sürgős?

— Csatorna. Szennyvízát-
emelő — feleli Koncz János.

— Eddig hol folyt a szennyvíz?

— Pár méterre innen — mutat a kerítésen túlra. — Most is ott folyik.

— A régi nem jó?

— Nem. De ezt ne tőlünk kérdezze. Nekünk az a dolgunk, hogy fölverjük a betont, és a gép után kidúcoljuk az árkot.

Egyikük leállítja a kompresszort, jól esik a csönd. Farönkökre ülünk le beszélgetni. A jelenlegi munkaterületen — körülbelül egy ötvenméteres szakaszon — fölbontra az úttest, aszfalt- és betondarabok tornyosulnak egymás hegyén-hátán.

— Megéri maguknak ez a vasárnapi műszak?

— Nem kényszerítettek rá bennünket, hogy bejöjjünk

— mondja Tóth Andor Lajos. — De kevés a pénz, a túlórával szedjük össze azt, amit sok helyen nélkül is megadnának.

— Mégis, mennyi a pénz?

— Nekem 2700—2800 a nyers keresetem. Számoljam hozzá a különélést? Az, naponta húsz forint, de megvan annak az ára. — Leveszi a sapkáját, aztán tovább megy. Nincs mit titkolnia, azt mondja örül, hogy valaki barátságosan is szóba áll vele. — A múltkor, amikor a gödörben álltam, megkérdeztek, a járókelők, hogy mit fizetnek ezért a munkáért. Megmondtam, és a pofámba röhögtek, hogy mit hazudozik itt össze-vissza. Senki se hiszi el az igazságot.

Csegele Szegedtől ötven kilométer. Onnan hozza-viszi őket a busz mindennap. Tóth Andor Lajos 54 éves. Négy órák kel, fél hétre ér haza.

— Bejövök és dolgozok. 5—600 forintot jelent nekem egy-egy szombat, vasárnap. A fiam katona, a menyem velünk lakik. Segítek rajtuk, ahogy tudok.

— A veszélyességi pótlék hat méterrel jár — mondja Koncz János. — A terv szerint ilyen mély kell hogy legyen a csatorna. Ennél lejjebb — papíron — sohasem dolgozunk. De a sár meg a lúcsok 10 centivel följebb is akkora. És a fal is éppen úgy beomolhat.

— Senkinek sem panaszkodok erről?

— Panaszkodunk, és panaszkodunk most is, de hát mi haszna van annak — le-
gyint Tóth Andor Lajos. — Igaz, áprilisban volt béremelés, csak hogy azzal se jutottunk semmire. Azelőtt 12 fős volt a brigád, most tizenhat van. A ránk bízott munka többfelé oszlik, ugyanúgy az érte járó pénz is.

Pigniczki Sándor 58 éves. Felesége takarítónő. Három fia, két unokája van. A múlt hónap végén került a vállathoz.

— Régebben feljártam Pestre, voltam a téeszben is — meséli —, de ott se jól fizettek. Innen megiscsak hazavisz a busz, falubeli ismerősökkel dolgozom együtt, velük a nehezebbet is könnyebben elviselem. Nincs más választásom.

Tóth Andor Lajos folytatja:

— A múltkor a tévében néztük a jogi eseteket. Mi is megtehetnénk, hogy odéballunk, szívesen kapna utánunk bármelyik vállalat. Máshol kubikos a kubikos,

R. I.

Elegendő a víz a kánikulában

A csaknem zimankós július után valósággal berobant augusztusban a kánikula. A száraz nyári időjárás általában aggodalommal tölti el a vízművek szakembereit, és ott lebeg a lakosság feje fölött a vízhiány réme. Takács Antalt, a Szegedi Vízművek és Fürdők igazgatóját kérdeztük, tarthatunk-e ezekben a meleg napokban attól, hogy apadni kezdenek a kutak?

ez a brigád azonban mindent megcsinál. Dehát ilyen öreg fejjel kinek van már kedve munkahelyet változtatni. Tíz éve vagyok ennél a cégnél.

Koncz János ugyancsak tíz éve dolgozik a vállalatnál. 38 éves, két gyereke van. Anyósa Szőregen lakik, hét végén hozzá utazik ki aludni.

A munkának két hónap alatt készen kell lennie, ezért hétfőtől vasárnapig tart a műszak. Holnap, hétfő hajnalban minden kezdődik elől, illetve folytatódik tovább.

— Tudja, jól megszorítottak bennünket — mondja Koncz János. — Rókuson összeroppant a csatorna, föl-szedték, újra leraktuk, és még úgy is készen lettünk határidőre. Most azt a tempót veszik alapul, pedig itt nagyon nehéz a talaj. A lemezek 40 centire mennek csak le a földre, és máris begyűrődnek, el kell vágni őket. Dehát ebből élünk!

— Mi lesz a vasárnapi me-
nő?

— Mi? — neveti el magát Koncz János. — Egy kis őszi-szeaszalódot szalonna. Hiába van a táskámban, délre biztosan kicsöpög a zsirja a nap-
pon.

A víztoronytól nem messze a bisztró. Sokan kora reggel elindulnak, hogy beszeressék az ebéd utáni sört, vagy bort. Pigniczki Sándor a vizeskan-
nához megy, jóízűen iszik a kannafedőből. Tóth Andor István beindítja a kompresszort, Koncz János és Tóth Andor Lajos pedig fogja a „vállatógépet” — ok így nevezik a légkalapácsot — és belenyomja a „szuronyt” a betonba. Bőmből a gép, szaporodik a betontörmelék.

Július 23., Szeged. Húsz-
éves a szabadtéri, az előző este mutatták be a Hunyadi Lászlót, ma este a Bánk bánt nézheti meg a sok ezres nézősereg. Dél van, jó ebédhez szól a nóta. Az emberek az öklüket rázzák a légkalapácsosokra. Nem elég, hogy hó-
napokig fölforgatják a kör-
nyék rendjét, még szombaton és vasárnap is zúgatják a ma-
sinájukat. Föltűrik az egy-
szer már lefektetett aszfalt-
tot. A lezárt útszakasz kez-
detén piros-fehér csíkos tábla, rajta a felirat: KEVÉP, Sár-
ga helikopter kering alac-
sonyan a levegőben. Motor-
jának zaja elvegyül a kom-
presszoréval. Délután 3 órára elcsendesül a környék. De holnap hajnalban ismét meg-
szólal a légkalapács.

Ch. A.